

Lyden av en bedre verden

✍ KJERSTIN GJENGEDAL OG REIDUN GJENGEDAL, ALTERNATIV ØKONOMI

På kontoret til organisasjonen Langholm Initiative i Skottland møter vi en atmosfære av målbevisst entusiasme. Lokalsamfunnet i Langholm har nemlig satt seg et felles, nesten utopisk, mål.

– Nyheten om at den private eieren tenkte å selge store deler av det åpne heilandskapet rundt byen, kom som et sjokk på innbyggerne, forteller Jenny Barlow, prosjektleder for Tarras Valley Nature Reserve.

– Hva om en ny eier ville frata folk tilgangen til området? Da nyheten sto i lokalavisen, kom den ene etter den andre innom kontorene til Langholm Initiative og spurte «er det ingenting vi kan gjøre?»

ET VELL AV IDEER

I januar 2020 slapp vi første episode av podkasten Alternativ økonomi. Vi hadde lenge snakket om problemer med skeiv

fordeling av makt og penger i samfunnet, og lurt på hvorfor den rådende økonomiske politikken i det store og hele blir tatt for gitt. Samtidig kom vi stadig over interessante og inspirerende initiativ hvor mennesker eksperimenterte med å organisere økonomien på andre måter. Ikke bare i liten skala, som småbedrifter som produserer bærekraftige produkter eller setter arbeiderne selv i sentrum av bedriften, men initiativ med ambisjoner om å forandre samfunnet rundt seg: Eksperimenter med lokal valuta, Amsterdams beslutning om å innføre «smultringøkonomi», aktører som på ulike vis prøver å gjøre den digitale økonomien til et verktøy for demokrati og fellesskap.

Når alternativene er så mange, hvorfor hører man så lite om dem i offentlig debatt? Når økonomi er så fundamental i alle menneskers liv, hvorfor føler vi

oss så maktesløse i møte med økonomiens språk og utvikling? Etter hvert ble idéen om å lage en podkast for å vise fram noen av de gode eksemplene sådd. Siden mange av dem finnes i andre land, håpet vi å kunne gjøre dem kjent i Norge. Slik kunne vi bidra til å spre ideer, men også til å tilgjengeliggjøre den offentlig samtalen om økonomi.

KONTEKST OG OVERSIKT

Vår egen læringskurve har vært bratt. Der vi til å begynne med famlet i en jungel av tilsynelatende selvstendige og unike prosjekt, har vi underveis lært mye om hvordan de ulike alternativene kan plasseres i historisk og teoretisk kontekst. Ofte oppdager vi at prosjekter vi trodde var unike, i virkeligheten har hentet inspirasjon fra hverandre, eller samarbeider i løse nettverk man først får øye på ved nærmere ettersyn.

Folk i Langholm bestemte seg for rett og slett å forsøke å kjøpe Langholm-heiene selv. I rekordfart samlet byen inn nesten fire millioner pund. De laget en plan for hvordan naturområdet kunne forvaltes for fremtiden på en måte som både øker naturmangfoldet, bidrar til å bekjempe klimaendringer, og samtidig skaper arbeidsplasser, aktivitet og inntekter for lokalsamfunnet.

– Mange frykter at et naturreservat betyr at det ikke lenger bli plass til folk. Men det er motsatt av hva vi ønsker, sier Jenny Barlow.

– Vi vil at lokalsamfunnet skal få nytte godt av endringene i måten området forvaltes på, og økosystemrestaurering er verktøyet for å oppnå det.

Noe vi ikke forutså, er at podkastarbeidet har gitt oss et større behov for å legge om livsstilen slik at vi lever i tråd med det vi lærer. En konsekvens er at

Reidun og Kjerstin Gjengedal på reportasjereise

Reidun intervjuer Jenny Barlow, prosjektleder for Tarras Valley Nature Reserve

det kan være lett å bli provosert og sint når ikke alle mennesker rundt oss behandler verdens kriser med det alvor som vi mener de fortjener. Vi prøver å være bevisste på å bruke oppmerksomheten vår på alt det positive arbeidet vi ser, og prøve å skape inspirasjon, framfor å la irritasjonen ta overhånd.

DRØMMEN OM EN BEDRE VERDEN

Podkastens undertittel er «økonomiske løsninger for en bedre verden». Gjennom arbeidet har vi fått bekreftet at vi mennesker ikke bare er henvist til å reagere på endringer som skjer. Tvert imot kan vi bidra til å skape endringer selv, både som enkeltmennesker og i ulike former for fellesskap. Initiativene vi tar opp, er ofte intuitive og enkle å forstå når man først vet om dem, og tilbakemeldingene vi får, tyder på at de kan skape entusiasme og inspirasjon. Vårt premiss om at samtalen om økonomi ikke bør være forbeholdt økonomer, blir stadig bekreftet. Samtidig er vi blitt mer bevisste på hvilke destruktive krefter som kontrolleres av aktører med makt

og penger i samfunnet. Derfor trengs det også bevegelser som kjemper for å begrense disse destruktive kreftene og for å skape større, strukturelle endringer. Selv om det ikke er tema i podkasten vår, er det oppmuntrende å se at andre er engasjert i slikt arbeid. Selv fortsetter vi å rapportere fra den voksende underskogen av alternative økonomier.

– Jeg vil si at de siste to årene har det skjedd en endring: Nå er det blitt selvsagt å snakke om bærekraft, om hva vi gjør mot naturen og hvordan det kan rettes opp, om hvordan økonomien bør innrettes for å gjøre folks liv bedre, sier Jenny Barlow.

– Stadig flere interesserer seg for hva vi kan gjøre med krisene. Jeg tror vi er ved starten av et nytt kapittel.

**Intervjuene med Jenny Barlow ble gjort i april 2022 til episode #26. Alle episodene av Alternativ økonomi kan høres i de fleste podkast-apper, og på nettsiden www.alternativokonomi.no.*

Om Alternativ økonomi

- Alternativ økonomi ble lansert i januar 2020, og lages av Kjerstin og Reidun Gjengedal.
- Podkasten har som mål å presentere økonomiske løsninger for en bedre verden.
- Nye episoder kommer ut månedlig, nærmere 30 episoder er laget så langt.
- Den kan høres i alle vanlige podkast-apper, inkludert Spotify og iTunes.
- På den tilhørende nettsiden www.alternativokonomi.no finnes også annet relevant lesestoff, i tillegg til alle episodene.